

Bildande av naturreservatet Högestads mosse i Ystads kommun

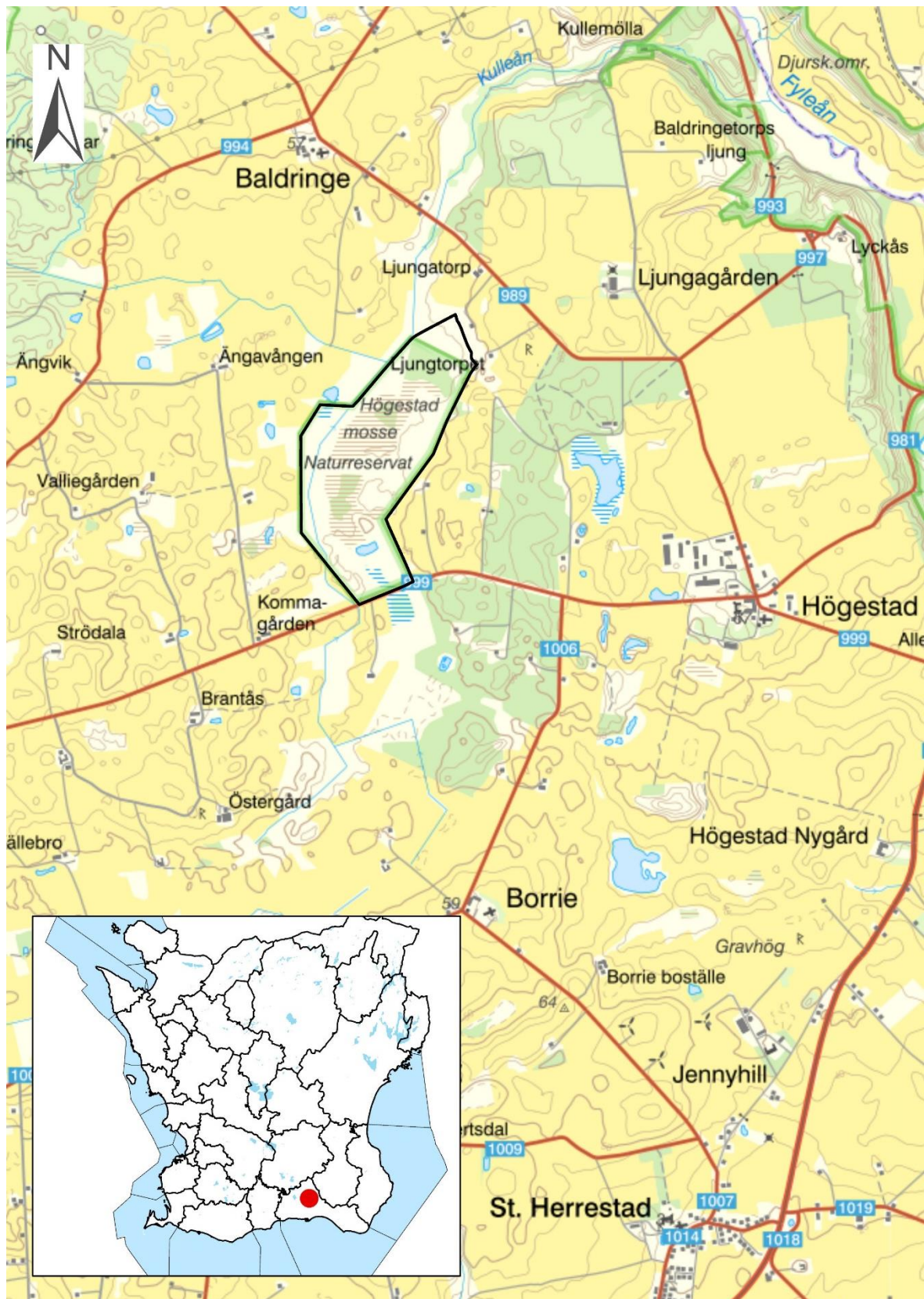
Länsstyrelsen beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar Länsstyrelsen det område som avgränsas på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Naturreservatets gränser ska märkas ut i fält enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet ska de föreskrifter gälla, som anges nedan med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken med mera.

I enlighet med 3 § Förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken med mera fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan, bilaga 3.

Länsstyrelsen upphäver med stöd av 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken Länsstyrelsens beslut den 21 juni 1961 om bildande av naturreservatet Högestad mosse i Ystad kommun (Dnr III R 57 60, 1286-204) samt beslut om fastställande av skötselplanen för naturreservatet den 27 augusti 1979. Upphävandet gäller först när detta beslut vinner laga kraft

Naturreservatet Högestad mosse är beläget cirka 2 km väster om Högestad och avgränsas här med svart linje. © Lantmäteriet Geodatasamverkan.

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Högestads mosse
Kommun	Ystad
Natura 2000-ID:	Högestads mosse SE0430114
NVR/DOS-ID1	2001793/1100920
Gränser:	Området begränsas av mitten av svart punktstreckad linje på till detta beslut bifogad karta (bilaga x)
Berörda fastigheter:	Högestad 5:2, Högestad 11:1 (del av)
Markägarkategori:	Enskild
Läge:	2 km väster om Högestad kyrka
Koordinat centralpunkt	E: 427037 N: 6152601 (SWEREF99 TM)
Huvudavrinningsområde:	Nybroån SE89000
Vattenförekomst:	MS_CD:WA20574355
Inskrivna nyttjanderätter:	12-LN-41 Krageholms säteri/gods m fl hemman (dikningsföretag)
Areal:	84,3 ha
Förvaltare:	Länsstyrelsen

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att långsiktigt bevara och utveckla biologisk mångfald och att skydda, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer. Områdets öppna betesmarker med inslag av rikkärr, fuktängar och småvatten med tillhörande ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras, utvecklas och vid behov restaureras. Områdets hydrologi ska bevaras och utvecklas. Gynnsamt bevarandetillstånd ska upprätthållas för i området förekommande arter och livsmiljöer enligt EU:s art- och habitatdirektiv såväl som för nationellt fridlysta och rödlistade arter samt arter och biotoper som omfattas av nationella åtgärdsprogram.

Syftet uppnås genom att:

- tillförsel av växtnäringsämnen och bekämpningsmedel och användande av avmaskningsmedel samt stödutfodring förbjuds,
- hävden av området med bete i kombination med slätter fortsätter och utökas,
- fårbete förbjuds,
- uppväxande sly röjs bort fortlöpande för att förhindra igenväxning i betesmarkerna,
- riktade åtgärder för att gynna naturtypen rikkärr och hotade arter såsom stor ögontröst utförs och följs upp,

¹ ID-nummer i Naturvårdsverkets databas Vic Natur.

- områdets hydrologi bevaras och utvecklas för att gynna viktiga naturtyper såsom rikkärr,
- småvatten bevaras, utvecklas och att nya anläggs vid behov och att de hålls fria från igenväxningsvegetation,
- bekämpa arter som inte har sin naturliga utbredning i området,
- skötsel och åtgärder utvärderas och anpassas till ny kunskap om rödlistade och fridlysta arter.
- Inom området ska nödvändiga åtgärder vidtas för att uppnå syftet med naturreservatet. Syftet ska även uppnås genom att utvärdera och anpassa skötseln i överensstämmelse med ny kunskap om biologiska värden.

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. avverka träd eller buskar eller bortföra död ved,
2. bedriva åkerbruk,
3. så eller plantera växter eller sätta ut djur,
4. plöja, spränga, gräva, schakta, tippa, dumpa, anordna upplag, eller på annat sätt skada mark eller småvatten,
5. uppföra byggnad eller annan anläggning, exempelvis mast, vindkraftverk eller liknande,
6. anlägga väg eller dra fram mark- eller luftledningar,
7. dika eller dränera,
8. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, stödutfodra eller tillföra växtnäringssämnen eller jordförbättringsmedel,
9. sambeta med gödslad mark,
10. låta betesdjur som behandlas med långtidsverkande avmaskningsmedel beta,
11. hålla får på bete,
12. utfodra vilt,
13. utföra åtgärder som kan påverka områdets hydrologi och vattenkvalitet negativt.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom naturreservatet:

1. utmärkning av, skyltning och upplysning om naturreservatet,
2. hävd genom bete och/eller slåtter, naturvårdsbränning samt uppförande av stängsel på mark som anges som betesmark,
3. avverkning och bortforsling av sly, träd och buskage i betesmarkerna,
4. utförande av åtgärder för att gynna rikkärr och kalkfuktäng, som t.ex. restaurering i form av schaktning och åtgärder i befintliga diken,
5. utförande av åtgärder för att gynna småvatten, som t.ex. rensning för att hindra igenväxning och anläggning av våtmarker,
6. borttagning av fisk och kräftor i småvatten för att gynna groddjur,
7. inplantering eller insådd av inhemska arter vilka är knutna till biotoperna i naturreservatet,
8. uppföljning av områdets bevarandemål, skötsel och miljöövervakning inom hela reservatet,
9. åtgärder i syfte att motverka skador som orsakas av vilt,
10. bekämpning av för området främmande och/eller invasiva arter.
11. utförande och underhåll av anläggningar och anordningar såsom stättor och parkering.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas samt ordningen i övrigt inom naturreservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. ta bort, gräva, borra, måla eller på annat sätt skada mark, sten, naturföremål eller kulturlämningar,
2. elda annat än med friluftskök,
3. medvetet störa betesdjur,
4. ta med hund eller annat sällskapsdjur som inte hålls i fysiskt koppel,
5. gräva upp eller plocka växter,
6. uppföra någon form av anläggning eller placera ut för naturreservatet främmande föremål,
7. plantera eller så in växter eller sätta ut djur.

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd:

8. fånga insekter, spindlar, snäckor eller andra ryggradslösa djur.

Undantag från föreskrifter

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för:

- förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren utser, att utföra de åtgärder som behövs för reservatets vård och skötsel enligt vad som framgår av föreskrifterna under B ovan,
- Länsstyrelsens tillsyn av området,
- underhållsrensning av lagakraftvunna dikningsföretag eller lagliga diken. Inför utförande av arbetet ska naturreservatets förvaltare informeras om åtgärden. Om fisket kan påverkas negativt ska anmälan om dikesrensning göras till länsstyrelsen innan arbetet påbörjas.
- drift, underhåll och ombyggnad inom gällande ledningsrätt, servitut eller nyttjanderätter av vid tidpunkten för detta beslut befintliga ledningar och anläggningar tillhörande staten, kommunen, el-, energi- och teledistributör. Inför utförande av arbetet ska naturreservatets förvaltare informeras om åtgärden. Vid akuta underhållsåtgärder kan förvaltaren informeras i efterhand, dock senast inom fem arbetsdagar från det att arbetet har inletts.

Föreskriften **A1** gäller inte de viltremisser under förutsättning att avverkning kan ske utan betydande markskador, enligt kartbilaga 2.

Föreskriften **A4** gäller inte för tillfälliga upplag i samband med skötsel av markerna.

Föreskriften **A5** gäller inte för mobila jakttorn.

Föreskriften **A8** gäller inte för övergångsutfodring av betesdjur i maximalt två veckor vid betessläpp och installning.

Föreskriften **A10** gäller inte vid behandling av parasitangrepp som konstaterats under pågående betessäsong om korttidsverkande preparat används.

Föreskriften **A12** gäller inte för åtling, t.ex. med foderautomat med högst 1 kg foder per dygn, för att underlätta vid jakt. Omfattning och plats för åtling ska överenskommas med naturreservatets förvaltare.

Föreskriften **C4** gäller inte i samband med jakt eller vallning av betesdjur.

Föreskrift **C8** gäller inte vid håvning, handplockning eller annan selektiv metod som inte förstör djurets livsmiljö, med efterföljande återutsättning inom naturreservatet. Kravet på återutsättning gäller inte enstaka beläggsexemplar av svårbestämda arter av varje art under förutsättning att fynden registreras i Artportalen, eller motsvarande databas för hotade arter, och att insamlandet inte bryter mot fridlysningsbestämmelserna.

Upplysningar

Länsstyrelsen får enligt 7 kap 7 § miljöbalken, om det finns särskilda skäl, lämna dispens från meddelade reservatsföreskrifter. Länsstyrelsen vill också upplysa om att föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken (föreskrifterna under rubriken C ovan) gäller omedelbart även om beslutet överklagas. Dessutom gäller andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna för området, exempelvis:

- 7 kap 28a-b §§ miljöbalken med krav på tillstånd för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön i ett Natura 2000-område,
- Fridlysningsbestämmelser. Alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fredade enligt jaktlagen (1987:259). Vissa svamp-, växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap miljöbalken och artskyddsförordningen,
- 7 kap miljöbalken med bestämmelser om områden som omfattas av biotopskydd (11-11b §) eller strandskydd (13-18 §§),
- 7 kap 1 § miljöbalken. Var och en som utnyttjar allemansrätten eller annars vistas i naturen ska visa hänsyn och varsamhet i sitt umgänge med den,
- 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken den delen av förordnande av skydd för landskapsbilden enligt 19 § naturvårdslagen,
- Anmälningssplikten enligt 12 kap 6§ miljöbalken för verksamheter eller åtgärder som väsentligen kan komma att ändra naturmiljön gäller även om de inte är förbjudna enligt reservatets föreskrifter,
- Anmälnings- eller tillståndsplikt enligt 11 kap miljöbalken för verksamheter som innebär påverkan på vattens djup eller läge, exempelvis anläggningsarbeten i vatten, dämning, vattenbortledning eller anläggning av våtmark,
- 2 kap, Kulturmiljölagen (1988:950) med bestämmelser om skydd av fornlämnningar mm,
- Terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng,
- 15 kap 26 § miljöbalken om förbud mot nedskräpning,
- Lokala, kommunala ordningsföreskrifter,
- Transportstyrelsens bestämmelser för civil luftfart, t ex:
 - * deras föreskrifter om flygning med flygskärm (LFS 2007:44 med tillhörande ändringar). Enligt LFS 2007:44 gäller bland annat att flygskärm inte får manövreras på ett vårdslöst eller hänsynslöst sätt så att andras liv eller egendom utsätts för fara eller så att människor eller djur skräms eller störs (21 §),

* deras föreskrifter om obemannade luftfartyg (drönare) TSFS 2017:110. Dessa föreskrifter reglerar bl a det obemannade luftfartygets avstånd till människor och djur för att ingen eller inget ska komma till skada och säger även att de kategorier av obemannade luftfartyg som endast får flygas inom synhåll från operatören inte får flygas på en högre höjd än 120 m över mark- eller vattenytan i okontrollerat luftrum.

Allemansrätten

Allemansrätten har stor betydelse för våra möjligheter att vistas i naturen, den ger oss alla möjligheten att tillfälligt och hänsynsfullt vara i naturen. Även organisationer och turistföretag kan dra nytta av allemansrätten i sin verksamhet även om allemansrätten i grunden gäller för enskilda individer. Samtidigt medför allemansrätten också skyldigheter att inte förstöra något eller störa markägaren eller andra som är ute i naturen. Större grupper bör samråda med markägaren. Inom naturreservat kan delar av allemansrätten vara begränsad genom reservatsföreskrifter.

Vid aktiviteter som inte förbjuds av reservatsföreskrifterna men som kan medföra en väsentlig förändring av naturmiljön, ska anmälan om samråd enligt 12 kap 6 § Miljöbalken ske med Länsstyrelsen. Samråd kan krävas för stora tävlingar, evenemang eller aktiviteter som medför omfattande slitage eller markskador.

Beskrivning av området

Högestads mosse ligger 2 km väster om byn Högestad i Ystad kommun i ett småkuperat landskap. De omgivande markerna utgörs till största delen av jordbruksmark bestående av åker- och betesmark. Bergarten består av mörk lersten och silsten och jordarten består av isälvsediment, morän, sand och organisk jordart. Området ingår i Sydsveriges sedimentära berggrundsområde.

Högestads mosse har en lång kontinuitet som öppen slåtter- och betesmark och det har även brutits torv i området vilket de öppna vattensamlingarna vittnar om.

De biologiska värdena i området är höga och här finns den för Skåne ovanliga naturtypen rikkärr som hyser många hotade arter. I områdets rikkärr förekommer en av landets största populationer av stor ögontröst (EN) vilket gör området unikt. Rikkärren omgärdas främst av högörtängar, men här finns även små ytor med fuktängar och på högre liggande mark förekommer silikatgräsmarker. Artrikedomen vad gäller kärlväxter är hög, cirka 280 olika arter kärlväxter har noterats varav 13 av dem är rödlistade. Naturreservatet är även ett betydelsefullt område för groddjur med förekomst av större vattensalamander, klockgroda, lökgroda (VU) och lövgroda. Högestad mosse är även en viktig lokal för häckande, rastande och födosökande fåglar såsom tofsvipa (VU), enkelbeckasin, grönfink (EN), gulsparr (NT), kricka (VU) och sånglärka. Större delen av området är även ett Natura 2000-område. Revidering av bevarandeplanen för Natura 2000-området pågår. Natura 2000-naturtyperna har setts över i samband

med revideringen av skötselplanen och kommer att inarbetas i den reviderade bevarandeplanen.

Tabell 1. Natura 2000-naturtyper med uppdaterade arealer 2024 samt utpekade arter. * (asterisk) betyder prioriterad naturtyp enligt habitatdirektivet. • (romb) betyder ny art som inte har blivit beslutad av Regeringen.

Naturtyp	Fullgod bevarandestatus (ha)	Icke fullgod bevarandestatus (ha)	Total areal (ha)
* Silikatgräsmarker (6270)	11,4	2,8	14,2
Fuktängar (6410)	2,8	2,7	5,5
Högörtängar (6430)	0	18,0	18,0
Öppna mossar och kärr (7140)	0	0,4	0,4
Rikkärr (7230)	0,5	7,4	7,9

Total areal naturtyper (ha)	46,1
Total areal Natura 2000-område (ha)	79,4

Natura 2000-art	Bevarandestatus
Kalkkärrsgrynsnäcka – <i>Vertigo geyeri</i> (1013)	Icke fullgod
Smalgrynsnäcka – <i>Vertigo angustior</i> (1014)	Icke fullgod
Större vattensalamander <i>Triturus cristatus</i> (1166)	Fullgod
♦ Klockgroda – <i>Bombina bombina</i> (1188)	Fullgod

Högestads mosse ligger förhållandevis nära och på cykelavstånd från de små samhällena Sövestad och Högestad i Ystad kommun. Trots det är besöksstrycket inte stort vilket troligen beror på att området utgörs av betesmark och att delar av området utgörs av kärrmark vilket påverkar tillgängligheten. Det finns stättor för att underlätta framkomligheten i området och två mindre parkeringar i anslutning till Högestadvägen i södra delen. Området bedöms inte vara lämpligt att utvecklas ytterligare för att främja rekreations- och friluftslivsvärden.

Skälen för beslut

Högestads mosse hyser höga biologiska värden både vad gäller naturtyper och arter och det förekommer ett flertal rödlistade arter i området. Här finns naturtyper som rikkärr, fuktängar, högörtängar, silikatgräsmarker och öppna mossar och kärr. Rikkärr är en prioriterad och ovanlig naturtyp i Skåne som hyser flera hotade arter, bl a stor ögontröst som är rödlistad (starkt hotad) och som omfattas av ett nationellt åtgärdsprogram för hotade arter. Området har även stor betydelse för ett flertal groddjur.

Det nya reservatet kommer att ha en större geografisk omfattning vilken kommer att komplettera områdets naturvärden och bidra till att syftet uppnås. Den utökade delen består av betesmarker.

De prioriterade bevarandevärdena är framför allt att långsiktigt skydda och utveckla områdets rikkärr och dess hävdsgynnade värden samt att utveckla gynnsam bevarandestatus för de ingående naturtyperna enligt EU:s art- och habitatdirektiv.

För att naturvärdena ska bestå och utvecklas är det viktigt att betesmarkerna betas och/eller slåttas och sköts på ett naturvårdsinriktat sätt vilket innebär att ingen gödning eller stödutfodring får ske och att inga kemiska bekämpningsmedel får användas. Det är även viktigt att bevara en naturlig hydrologi i området för att gynna arter som är knutna till rikkärren samt de småvatten som finns i reservatet.

Reservatsområdet har också betydelse för en välfungerande grön infrastruktur. Området ingår i värdetrakter för småvatten, småvatten för groddjur, limniska värden och öppna våtmarker. Inom området finns även utpekade värdekärnor för sumpskog och gräsmark. Området bidrar på så sätt till en god konnektivitet på landskapsnivå.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsens bedömning är att området bör avsättas som naturreservat av ovan redovisade skäl med syfte att långsiktigt bevara biologisk mångfald, att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer, att skydda och återställa värdefulla naturmiljöer för skyddsvärda arter. Länsstyrelsen bedömer även att området är prioriterat för områdesskydd enligt vägledningen för hantering av Natura 2000-områden.

Högestad mosse avsattes som naturreservat den 21 juni 1961 och den 27 augusti 1979 fastställandes skötselplanen för naturreservatet. Större delen av området har därefter blivit ett Natura 2000-område enligt EU:s art- och habitatdirektiv, vilket innebär att Sverige har förbundit sig att bevara utpekade arter och naturtyper och att åtgärder ska vidtas för att gynnsam bevarandestatus ska uppnås. För att stärka skyddet i området och för att inarbeta Natura 2000 har syftet med naturreservatet omformulerats och preciserats och föreskrifterna har uppdaterats och kompletterats för att bättre kunna uppnå syftet med naturreservatet. Det har även kompletterats med bevarande av Natura 2000, dess naturtyper och arter, samt med arter och biotoper som ingår i nationella åtgärdsprogram.

Området är utpekad i myrskyddsplanen samt i länets våtmarksinventering och länets naturvärdesöversikt som ett klass 1 objekt. Området omfattas av riksintresse för naturvård och friluftsliv enligt 3 kap. 6§ miljöbalken. Skyddet bidrar till att uppnå miljömålen "Ett rikt växt- och djurliv", "Ett rikt odlingslandskap" och "Myllrande våtmarker".

Utöver nämnda riksintressen berörs området inte av några andra riksintressen. Förordnandet är förenligt med grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenresurser samt med kommunens översiktsplan. Området är utpekad som klass 1 i den regionala Naturvärdesöversikten.

Flertalet föreskrifter enligt 7 kap. 5 § Miljöbalken motsvarar föreskrifterna i reservatsbeslutet från 1961 men vissa ändringar har gjorts för att stärka skyddet enligt följande:

- Föreskrift om förbud att *bedriva åkerbruk* har lagts till då detta skulle vara ett hot mot den biologiska mångfalden.
- Föreskrift om förbud att *så eller plantera växter eller sätta ut djur* har lagts till då detta skulle innebära ett hot mot den sällsynta och rika floran och faunan i området.
- Föreskrift om förbud att *plöja, spränga, gräva, schakta, tippa, dumpa, anordna upplag, eller på annat sätt skada mark eller småvatten* har lagts till.
- Förbud mot *bebyggelse* har kompletterats med *annan anläggning exempelvis mast, vindkraftverk eller liknande*.
- Förbud mot *väganläggningar* har kompletterats med att *dra fram mark- eller luftledningar*.
- Förbud mot *dränering* har kompletterats med att *dika*.
- Föreskrift om förbud att använda *kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, stödutfodra eller tillföra växtnäringsämnen eller jordförbättringsmedel* har lagts till.
- Föreskrift om förbud att *sambeta med gödslade marker* har lagts till eftersom det ger en indirekt gödningspåverkan som är negativ för den biologiska mångfalden.
- Föreskrift om förbud om *användning av avmaskningsmedel* har lagts till eftersom det är negativt för den biologiska mångfalden.
- Förbud mot att *hålla får på bete* har lagts till då dessa medför en negativ påverkan på den känsliga floran.
- Förbud mot att *utfodra vilt* har lagts till. Det finns i dagsläget problem med ökat antal vildsvin och kronhjort, både inom reservatet och i intilliggande skyddade områden. Viltutfodring kan innebära ökad överlevnad av unga individer vilket påverkar viltstammarnas storlek varför det finns skäl att begränsa viltutfodring.
- Förbud mot att *utföra åtgärder som kan påverka områdets hydrologi och vattenkvalitet negativt* har lagts till. Detta för att skydda de viktiga naturvärdena i rikkärr och småvatten.

Vad gäller föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång har dessa kompletterats och preciserats så att de ger stöd för områdets förvaltning så att syftet med skyddet kan tillgodoses.

Beträffande ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § Miljöbalken om rätten att färdas och vistas samt ordningen i övrigt inom naturreservatet görs ändringar i syfte att modernisera språkbruket och att utveckla och precisera dem. Några föreskrifter stryks eller ändras för att tillgodose allmänhetens behov av rekreation och för att undvika onödiga inskränkningar i allemansrätten.

När beslut om bildande av naturreservatet Högestad mosse vinner laga kraft upphävs beslutet om naturminnet Högestad mosse. Enligt 9 § lagen om införande av miljöbalken gäller beslut som har meddelats före miljöbalkens ikraftträdande om att skydda och vårda ett område samt beslut om ändring av tidigare sådana beslut fortfarande. Vidare anges att sådana beslut ska anses meddelade med stöd av motsvarande bestämmelser i miljöbalken.

Enligt 7 kap 7 § miljöbalken får upphävande av beslut meddelat enligt 4–6 §§ miljöbalken endast ske om det finns synnerliga skäl. Länsstyrelsen bedömer att synnerliga skäl föreligger eftersom det nya naturreservatet har ett tydligare syfte och skärpta föreskrifter i förhållande till det tidigare skyddet.

En ytterligare förutsättning för att få upphäva gällande beslut enligt 7 kap. 4–6 §§ miljöbalken är att intrånget i naturvärdet kompenseras i skälig utsträckning på naturreservatet eller på något annat område, jfr 7 kap. 7 § fjärde stycket miljöbalken. I det upphävda beslutets ställe fattar Länsstyrelsen ett nytt beslut om bildande av naturreservatet Högestads mosse. Upphävandet av det befintliga naturreservatet kompenseras genom att det nya reservatet har ett starkare skydd samt innehåller ett tydligare syfte. Vidare gör Länsstyrelsen bedömningen att ett nytt beslut inte försvårar allmänhetens nyttjande av området i någon större omfattning.

Bestämmelser som beslutet grundar sig på

Enligt 7 kap. 4 § miljöbalken får ett mark- eller vattenområde av länsstyrelsen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat. (båda meningarna behöver inte vara med – anpassas utifrån vilket skyddsbehovet är)

Enligt 7 kap. 5 § miljöbalken ska i beslutet anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet.

Om det behövs för att tillgodose syftet med ett naturreservat, får länsstyrelsen enligt 7 kap. 5 § miljöbalken förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla vissa intrång.

Om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet får enligt 7 kap. 30 § miljöbalken länsstyrelsen besluta om föreskrifter om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt inom det skyddade området.

Intresseprövning

Länsstyrelsen har tagit del av inkomna yttranden och finner vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen, i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken, att det för att skydda och vårda de värden som beskrivits ovan finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat i området, att besluta om föreskrifter för att skydda området samt att fastställa en skötselplan.

Konsekvensutredning

Länsstyrelsen har genomfört en konsekvensutredning av ordningsföreskrifterna i enlighet med 4§ Förordning (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Länsstyrelsen gör bedömningen att ordningsföreskrifterna innebär vissa inskränkningar av allemansrätten som är nödvändiga för att skydda områdets naturvärden. Restriktionerna är inte av sådan omfattning att de innebär allvarligt försvårande av allmänhetens möjligheter att utnyttja området.

Ekosystemtjänstbedömning

Länsstyrelsen har gjort en bedömning av vilka effekter inrättande naturreservatet har på olika ekosystemtjänster och har kommit fram till att det inverkar positivt på flertalet ekosystemtjänster, se tabell nedan. Bedömningen är att påverkan på ekosystemtjänsterna sammantaget stärker motiven för inrättande av naturreservatet.

Kategori	Ekosystemtjänster	Inverkan
Försörjande	Genetiska resurser	Positiv
Försörjande	Jakt, bärplockning och annan vild föda	Positiv
Försörjande	Produktion av kött	Positiv
Reglerande och upprätthållande	Livsmiljöer som till exempel lek- och spelplatser, boplatser och rastplatser för fåglar och groddjur	Positiv
Reglerande och upprätthållande	Kolbindning utförd av växter	Positiv
Reglerande och upprätthållande	Dämpning av avrinning och flöden	Positiv
Reglerande och upprätthållande	Upprätthållande av markens struktur	Positiv

Kategori	Ekosystemtjänster	Inverkan
Kulturella	Naturarv, exempelvis bevarandet av naturens värden för framtida generationer	Positiv
Kulturella	Icke organiserat friluftsliv	Positiv
Kulturella	Resurs för forskning	Positiv
Stödjande	Biologisk mångfald inklusive bevarandet av genpool, habitat och hotade arter	Positiv

Ärendets handläggning

Naturreseptatet Högestads mosse bildades år 1961 och 2004 blev det fastställt av EU-kommissionen som ett Natura 2000-område inom habitatdirektivet (SCI). En skötselplan för området blev fastställd 1979.

År 2022 uppmärksammade länsstyrelsen att det fanns behov av att revidera både beslut och skötselplan för Högestads mosse. Då området blivit Natura 2000-område finns det behov av att stärka skyddet genom tillägg av nya föreskrifter för att kunna uppnå de bevarandemål som finns för Natura 2000-området, men även för att reservatet ska få bästa tänkbara skötsel. Det har vid revideringen också uppdagats att den angränsande betesmarken i norra delen bör ingå i naturreseptatet då detta område förstärker områdets naturvärden på sikt och innebär även en mer praktisk reservatsgräns. Länsstyrelsen har i samråd med markägaren samt reservatets förvaltare upprättat förslag till syfte, föreskrifter och skötselplan. Markägaren kommer att kompenseras för det intrång naturreseptatet innebär genom en intrångsuppgörelse med Länsstyrelsen Skåne under våren/sommaren 2024.

Skötselplan och förvaltning av naturreseptatet

Skötselplan

Enligt 3 § Förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken med mera ska en skötselplan ingå i varje beslut om bildade av ett naturreseptat. Skötselplanen utgör bilaga 3 till detta beslut.

Förvaltning

Länsstyrelsen är förvaltare av naturreseptatet och ska fortlöpande samråda med markägare, arrendatorer, berörda myndigheter och andra berörda vid förvaltningen.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas till Regeringen, Klimat- och näringslivsdepartementet, se bilaga 5.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling, Post- och Inrikes Tidningar samt i ortstidning. Sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse var införd i ortstidning.

Underskrifter

Detta beslut har fattats av länsöverdirektör Ola Melin. I den slutliga handläggningen har även deltagit avdelningschef Olof Liungman, enhetschef Cecilia Backe, länsassessor Caroline Tornhill och naturvårdshandläggare Gunilla Davidsson Lundh, föredragande.

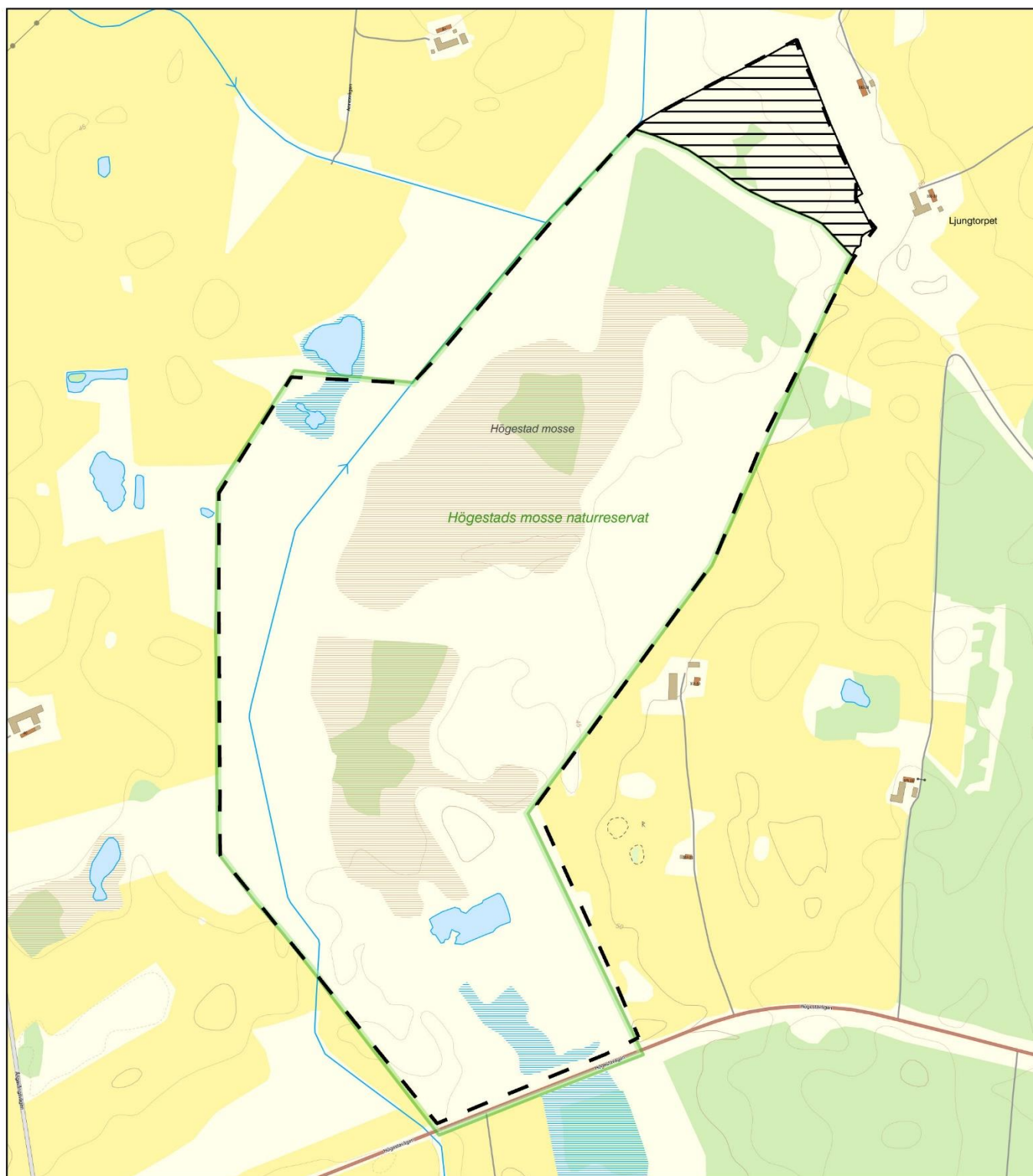
Detta beslut har bekräftats digitalt och har därför inga namnunderskrifter.

Ola Melin

Gunilla Davidsson Lundh

Bilagor

1. Karta med naturreservatets avgränsning
2. Karta rörande föreskrifter
3. Skötselplan
4. Remissammanställning med kommentar
5. Hur man överklagar
6. Förteckning över fastigheter och nyttjanderätter
7. Sändlista

Bilaga 1. Naturreservatets gräns Naturreservatet Högestads mosse, Ystads kommun

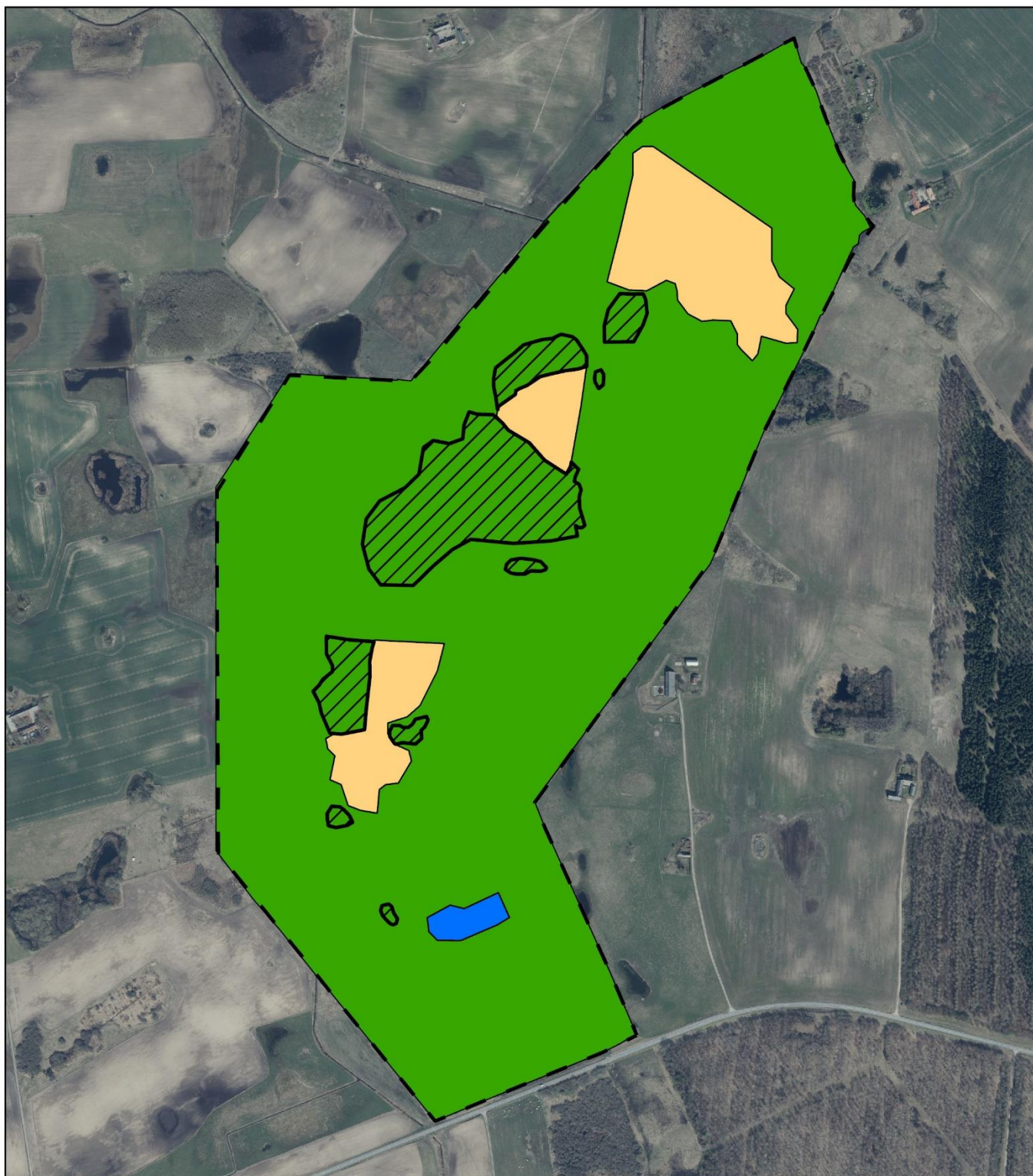
- Utökning av naturreservatet
- Naturreservatets gräns

Illustrationskarta till beslut för
naturreservatet Högestads mosse
Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 511-8875-2022

0 100 200 300 Meter

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga 2. Karta med hänvisning till B-föreskrifter Naturreservatet Högestads mosse, Ystads kommun

- Betesmark
- Damm
- Viltremiss
- Rikkärr
- Naturreservatets gräns

0 100 200 300 Meter

Länsstyrelsen
Skåne

Illustrationskarta till beslut för
naturreservatet Högestads mosse
Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 511-8875-2022

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

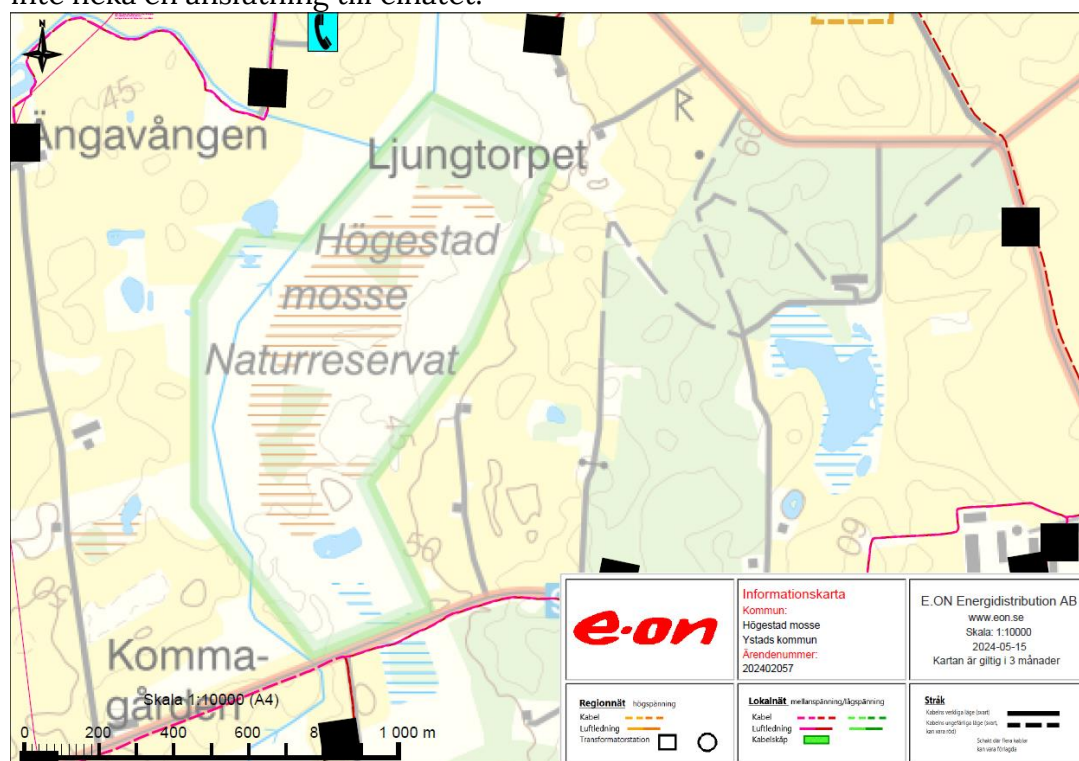
Sammanställning av remissyttranden samt Länsstyrelsens bemötande

Skanova (Telia Company AB): Skanova har inget att erinra mot förslaget.

Energidistribution AB (E.ON): Yrkar på att det i undantagen från föreskrifter framgår att:

- Det ska framgå i föreskrifterna att förändring av elnätet får tillståndsprövas
Bakgrund till yrkande

Inom det föreslagna naturreservatsområdet har E.ON idag inga anläggningar. Om det i framtiden blir aktuellt med förändring av elnätet och/eller nyanslutning inom eller i närheten av området, bör det framgå i reservatföreskrifterna att förändring av elnätet får tillståndsprövas. När en begäran om utökning av elnätet görs har E.ON anslutningsplikt och kan inte neka en anslutning till elnätet.

Länsstyrelsens bemötande: Vid eventuellt behov av förändring av elnätet och/eller nyanslutning inom eller i närheten av området kan dispens komma att krävas beroende på vad det är för åtgärder som är aktuella. Länsstyrelsen anger inte i föreskrifter vad som tillståndsprövas utan endast vad som är förbjudet att

Dnr 511-8875-2022
1286-204

genomföra inom reservatet. Däremot anges i reservatsbeslutet att " Länsstyrelsen får enligt 7 kap 7 § miljöbalken, om det finns särskilda skäl, lämna dispens från meddelade reservatsföreskrifter." Åtgärder som strider mot reservatets föreskrifter kräver dispens för att få genomföras om inte undantag finns. Området berörs även av Natura 2000 enligt 7 kap. 28a-b §§ miljöbalken med krav på tillstånd för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön i ett Natura 2000-område.

Skogsstyrelsen: Vi ser positivt på att naturvärdena i området skyddas långsiktigt enligt presenterat underlag och tillstyrker förslaget till bildandet av naturreservatet. Skogsstyrelsen ansvarar för frågor om skogsbruket och har till uppgift att verka för att landets skogar sköts på ett sådant sätt att de skogspolitiska målen nås. Skogsstyrelsen är tillsynsmyndighet, enligt skogsvårdslagen och delar av miljöbalken gällande skogliga åtgärder på skogsmark (mark som lyder under SVL.). Vidare ingår bland våra uppgifter att medverka i frågor om samhällsplanering för en hållbar utveckling och hushållning med naturresurser.

Trafikverket: Trafikverket har tagit emot ovan rubricerat ärende för yttrande. Det föreslagna naturreservatet gränsar till väg 999 där Trafikverket är väghållare. Trafikverket bedriver underhåll och skötsel på denna väg som bl.a. röjning, slätter, åtgärder mot invasiva arter, beläggningsarbeten, vinterväghållning samt avvattningsåtgärder exempelvis underhållsdikning. Trafikverket anser att de åtgärder som ingår i det ordinarie underhållet av befintlig väg behöver kunna genomföras obehindrat även fortsatt. Trafikverket har i övrigt inga synpunkter.

Länsstyrelsens bemötande: I samband med det nya reservatsbeslutet har gränserna för reservatet mätts in och kvalitetssäkrats. Gränsen för reservatet går norr om väg 999 och vägområdet ingår ej.

Sveriges geologiska undersökning (SGU): De avstår från att yttra sig men hänvisar till en bilaga.

Bilaga

Sveriges geologiska undersökning (SGU) har sedan 1858 haft i uppdrag att kartlägga berggrund, jordarter och grundvatten i landet. Den geologiska basinformationen som SGU tar fram används i samhället av kommuner, länsstyrelser, andra statliga myndigheter, prospektörer och universitet m.fl. SGU har i regeringsuppdrag från 2024 att särskilt kartlägga malmpotentiella områden i landet. I regeringsuppdraget ingår undersökning och kartläggning av malmpotentiella områden samt inventering av mineralfyndigheter (inkl. äldre gruvhål). SGU:s kartläggning innebär i regel kartering av berggrund (viss

Dnr 511-8875-2022
1286-204

provtagning och stenkackning), geokemisk provtagning (ca 2 prover per kvadratkilometer) och/eller geofysiska mark- eller flygmätningar. Dessa metoder ger obefintlig eller försumbar skada på mark och omgivning. För att underlätta SGU:s arbete och minska länsstyrelsens administrativa börda är det önskvärt att det tydligt framgår av reservatsföreskrifterna att denna typ av verksamhet, när den utförs av statlig myndighet med uppgift att undersöka landets geologiska beskaffenhet, ska tillåtas. Generellt så är dessa undersökningar inte av en sådan art som strider mot det naturbevarande syftet med reservatet. Vi anser att det är nödvändigt att ett sådant undantag finns i föreskrifterna. SGU avstyrker reservatsbildningar i områden där det finns utpekade fyndigheter av riksintresse enligt 3 kap. 7 § miljöbalken. SGU avråder starkt från reservatsbildningar när de ligger i väl undersökta områden med tidigare känd malmpotential. SGU avråder från reservatsbildningarna i områden där det finns gällande undersökningstillstånd eller bearbetningskoncessioner enligt minerallagen. SGU anser att införande av sådana naturreservat kommer att fragmentera och sannolikt försvåra, eventuellt omöjliggöra, framtida eventuell utvinning i berörda områden, och det starkt negativt påverkar viljan att prospektera. SGU vill också ta tillfället i akt att uppmärksamma länsstyrelsen på att enligt EU:s förordning om kritiska råvaror (Critical Raw Materials Act, CRMA) som trädde i kraft 23 maj 2024, ställer krav på ökad kartläggning och utvinning av kritiska råvaror i medlemsstaterna, i syfte att minska sårbarheten och öka försörjningsberedskapen i Sverige och i EU. Sveriges berggrund har en stor potential för att hitta och utvinna de kritiska råvaror som EU har listat. Detta är ett intresse som måste beaktas i ert fortsatta arbete.

Länsstyrelsens bemötande:

Länsstyrelsen uppfattar SGU:s ställningstagande att avstå från att yttra sig i det specifika ärendet som att SGU inte känner till några starka intressen för värdefulla ämnen och mineral som berör det aktuella reservatsområdet, vilka skulle kunna medföra att Länsstyrelsen ändrar sin avvägning.

Vid bildande av naturreservat görs en bedömning om beslutet är förenligt med grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenresurser (bestämmelser i 3 och 4 kap. miljöbalken). Länsstyrelsen har i beslutet gjort en avvägning mellan allmänna intressen och funnit att naturvårdsintressena ska prioriteras. Det aktuella reservatsområdet är inte av riksintresse för värdefulla ämnen och mineraler enligt 3 kap. 7 § miljöbalken och omfattas inte heller av något undersökningstillstånd.

Länsstyrelsen vill även informera om att i detta fall är reservatet även ett Natura 2000-område, enligt 7 kap. 28a-b §§ miljöbalken, vilket innebär att det

Dnr 511-8875-2022
1286-204

krävs tillstånd för att bedriva verksamhet eller att vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön.

Lunds Botaniska förening (LBF): Skötselplanen förefaller väl utarbetad och lämplig för reservatet. Angående de där nämnda problemen med bökskador, vore det om möjligt önskvärt med mer direkta insatser än det nya förbudet mot utfodring av vilt. Jag har själv observerat hur stora delar av beståndet av backsippor varit uppbökat av grisar (2023), och uppbökningen kan äventyra vissa arters fortlevnad i reservatet. Om det finns avsikt att förteckningen på rödlistade arter ska vara komplett, bör den kompletteras med flera arter, t.ex. småvänderot, Valeriana dioica och majnycklar, Dactylorhiza majalis.

Länsstyrelsens bemötande: Länsstyrelsen tackar för bemötandet och kompletterar förteckningen på rödlistade arter. Länsstyrelsen är medveten om de problem vildsvin kan orsaka och har därför kompletterat det nya beslutet med föreskrift A12 om förbud att utfodra vilt och B9 om att markägaren och innehavare av särskild rätt till fastighet ska tåla att åtgärder vidtas i syfte att motverka skador som orsakas av vilt. I skötselplanen framgår det att det är önskvärt med ökad jakt på vildsvin om de orsakar skada i reservatet. Länsstyrelsen har dessutom en nära dialog med markägaren årligen där den här typen av frågor och förslag på åtgärder tas upp.

HUR MAN ÖVERKLAGAR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Om du vill överklaga Länsstyrelsens beslut ska du skriva till Regeringen, Klimat- och näringslivsdepartementet. Överklagandet ska dock skickas till skane@lansstyrelsen.se eller Länsstyrelsen Skåne, Miljöavdelningen, 205 15 MALMÖ.

Tid för överklagande

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen senast den 7 november 2024. Om den som vill överklaga beslutet företräder det allmänna ska överklagandet dock ha kommit in tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Innehåll

Överklagandet ska vara skriftligt. I överklagandeskrivelsen ska ni ange:

- vilket beslut ni överklagar, beslutets datum och ärendenummer (diarienummer),
- på vilket sätt ni vill att beslutet ska ändras,
- er adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- eventuella handlingar eller annat som stödjer er mening.

Ytterligare upplysningar

Behöver ni veta mer om hur ni ska göra kan ni ringa till Länsstyrelsen, telefon 010-224 10 00 (växel).

Dnr 511-8875-2022
1286-204

Sändlista

Markägare, sakägare, myndigheter

Högestad Christinehof fideikommiss AB
Ystads kommun
Skogsstyrelsen
Riksantikvarieämbetet
SGU
Trafikverket
E.ON.
Telia Sonera Skanova
Ystad Energi AB

Föreningar, närboende mfl

Entomologiska sällskapet i Lund
Friluftsförbundet
LRF Skåne
Lunds Botaniska Förening
Naturskyddsföreningen Skåne
Puggehaten,
Skånes Ornitologiska Förening
Skånes Orienteringsförbund

Internt

Art- och naturenheten: Anette Persson
Naturprövningsenheten: Anna Edlund
Naturvårdsenheten: Magnus Jönsson, Malin Andersson
Naturskyddsenheten
Rättsenheten: Caroline Tornhill